

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

12 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Țurcan Anatolie, Timofti Vladimir, Cobzac Elena, Guzun Ion,

juducând fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sâli Radu și de către avocatul Bondarenco Oleg în numele părții vătămate Popa Tudor, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal a Curții de Apel Chișinău din 14 martie 2019, în cauza penală în privința lui

Boicenco Nina

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 26.10.2017 - 26.07.2018;

Instanța de apel: 03.12.2018 - 14.03.2019;

Instanța de recurs: 01.10.2019 - 26.05.2020;

Instanța de recurs în anulare: 12.01.2021 - 08.04.2021;

Instanța de recurs: 28.06.2021 - 12.10.2021.

A C O N S T A T A T

1. Prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 23 decembrie 2016, a fost încetat procesul penal privind săvârșirea de către Boicenco Nina a infracțiunii prevăzute de art.328 alin. (3) lit. d) Cod penal, din motivul expirării prescripției tragerii la răspundere penală.

2. Procurorul, în temeiul art.444 alin.(1) pct. 4) și 6) Cod de procedură penală, a contestat sentința cu recurs, solicitând casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei de către prima instanță, din motiv că sentința a fost adoptată în lipsa inculpatei.

3. Avocatul Arhiliuc Ion în numele inculpatei, în temeiul art.444 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, a contestat sentința cu recurs, solicitând casarea parțială a acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri.

4. Avocatul Bondarenco Oleg în numele părții vătămate Popa Tudor, de asemenea a contestat sentința, solicitând casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei de către prima instanță.

5. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 septembrie 2017, au fost admise recursurile, casată integral sentința cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond.

Pentru formularea soluției nominalizate, instanța de recurs a reținut că contrar prevederilor art.art.321, 332 alin.(1), 285 alin.(1), (2), 275 pct. 4) Cod de procedură penală, prima instanță soluționând chestiunea privind participarea inculpatei la judecarea cauzei și efectele absenței ei, urma mai întâi să audieze inculpata în vederea stabilirii vinovăției, precum și voința ei privind încetarea procesului penal în temeiul intervenirii prescripției privind tragerea la răspundere penală.

6. Prin sentința Judecătorei Chișinău (sediul Centru) din 26 iulie 2018, Boicenco Nina a fost recunoscută vinovată în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.328 alin.(3) lit. d) Cod penal.

În legătură cu intervenirea termenului de prescripție al tragerii la răspundere penală pentru infracțiunea respectivă, Boicenco Nina a fost liberată de răspundere penală.

Procesul penal în cauza lui Boicenco Nina, care a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 328 alin.(3) lit. d) Cod penal, a fost încetat în legătură cu intervenirea termenului de prescripție.

7. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat în fapt, că Boicenco Nina, activând în funcție de inginer cadastral al Oficiului Cadastral Chișinău, fiind persoană publică, contrar prevederilor art.2 al Legii cadastrului bunurilor imobile nr. 1543-XIII din 25 februarie 1998, potrivit cărora număr cadastral – număr individual, irepetabil pe teritoriul țării, al bunului imobil; Se atribuie conform procedurii stabilite de legislație și se păstrează pe toată perioada de existență a bunului imobil în calitate de obiect de drept unic; art.14 alin.(1) lit. c) – Lucrările cadastrale se compun din identificarea bunurilor imobile în baza documentelor ce confirmă drepturile; art.16 – Lucrările de identificare: alin.(1) Identificarea bunului imobil se efectuează prin confruntarea datelor din cadastru cu datele constatate pe teren, alin.(2) Identificarea bunului imobil se legalizează printr-un act de constatare pe teren, care va conține informații referitoare la gradul de corespundere a datelor despre componența, suprafața și despre alte caracteristici ale bunului imobil cu datele din cadastru, alin.(3) în cazul constatării de modificări în componența bunului imobil, precum și al divizării terenului sau comasării de terenuri, în afara lucrărilor de identificare se vor efectua și alte lucrări cadastrale necesare; art.40 – Înregistrarea dreptului de proprietate comună în diviziune, alin.(1) La înregistrarea dreptului de proprietate comună în diviziune asupra bunului imobil, în registrul bunurilor imobile se indică cota ideală a fiecărui proprietar în patrimoniu, care: a) se determină reieșind din mărimea suprafeței totale sau suprafeței locative fie din valoarea unor încăperi și/sau a suprafețelor unor terenuri, fie în alt mod convenit între cotitularii dreptului de proprietate comună în diviziune și b) se exprimă sub formă de fracție ordinară sau în procente la mărimea sau valoarea bunului imobil și c) se indică în contract sau în alt document ce confirmă drepturile, făcându-se referire la modul de determinare a ei, alin.(2) înscrisul în registrul bunurilor imobile privind

mărimea cotei se efectuează în baza documentului ce confirmă cotele determinate în bunul imobil. În cazul în care cotele dintr-un teren și/sau dintr-o construcție capitală stabilite separat sânt indicate în diferite documente ce confirmă drepturile, înscrisul se efectuează conform acestor documente, alin.(3) La înregistrarea nașterii, transmiterii, grevării sau stingerii dreptului de proprietate asupra încăperilor izolate din asociațiile de proprietari ai locuințelor privatizate, se înregistrează concomitent dreptul, legat indisolubil de acesta, de proprietate comună în diviziune asupra patrimoniului comun; art.48 – răspunderea pentru modificarea, folosirea și dispunerea nesanționată de informația referitoare la înregistrarea drepturilor, alin.(1) Introducerea, modificarea, eliminarea înscrisului din registrul bunurilor imobile cu încălcarea modului stabilit, precum și difuzarea și furnizarea nesanționată a datelor din cadastru atrag după sine răspunderea lucrătorilor organului cadastral teritorial în conformitate cu legislația în vigoare, a comis depășirea atribuțiilor de serviciu soldate cu urmări grave în următoarele circumstanțe.

Astfel, în baza Deciziei nr.21/12-3 din 28 iulie 1994, cet. Popa Tudor i-a fost autorizată demolarea casei vechi și construirea unei case particulare noi în xxxx, după care la 30 noiembrie 2005, în baza procesului-verbal de recepție finală a casei de locuit, bunul imobil nou construit, a fost înregistrat după el la 24 martie 2008 în Oficiul cadastral teritorial, fiind atribuit numărul cadastral xxxx. Proprietar al casei vechi pe care a demolat-o în baza Deciziei Primăriei mun. Chișinău, cet. Popa Tudor a devenit la 04 aprilie 1994 în baza contractului de vânzare-cumpărare a 1/3 cotă-parte din bunul imobil al cet. Golovina Maria.

La 30 aprilie 1999, Boicenco Nina, activând în funcție de inginer cadastral al OCT Chișinău, contrar atribuțiilor de serviciu, intenționat, a îndeplinit acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, nerespectând atribuirea numerării cronologice, dublând numărarea construcțiilor, adăugând lit. „A”, (inventariată în anul 1964) la casa deja demolată și constatând inexistența casei demolate, a eliberat certificatul 12020 din 30 aprilie 1999 pentru recepția finală pe numele cet. Golovina Maria cu cota-parte de 1.0.

În temeiul actului juridic menționat, prin decizia Primăriei mun. Chișinău nr. 14/44-2 din 27 iunie 2000, a fost recunoscut dreptul de proprietate asupra imobilului construit neautorizat pe teritoriul s. Botanica, mun. Chișinău și anume casa de locuit lit. xxxx, cu suprafața totală de 30,6 m² și suprafața locativă de 18,2 m², construită precum că de către dna Golovina Maria, decizia în cauză fiind înregistrată la organul cadastral la 20 iulie 2000, cu numărul xxxx.

La 29 iunie 2006, cet. Golovina Maria, în baza contractului de donație, legalizat de către notarul Semionova Rodica, a donat 2/3 din bunul imobil terenul cu numărul cadastral xxxx, aflat în folosință, precum și construcțiile aflate pe terenul indicat care constau din casă de locuit cu suprafața totală de 30,6 m², inclusiv 21,3 m² de spațiu locativ, veceul și gardul către doamna Șișchina Tamara.

La 01 februarie 2007, cet. Golovina Maria a decedat, decesul ei fiind trecut în

registru de stare civilă la 03 februarie 2007 cu nr. 507.

La 04 octombrie 2007, cet. Șișchina Tamara a donat în baza contractului de donație, autentificat notarial, bunurile dăruite ei de către cet. Golovina Maria, către cet. Belii Andrei și anume 2/3 din suprafața terenului de 0,06 ha aflat în folosință, construcțiile aflate pe teren, înregistrate cu nr. cadastral xxxx cu suprafața totală de 42,3 m² și anume casa de locuit lit. A, alte construcții, veceu – lit. 5, gard, lit. II, astfel imobilul cu numărul cadastral xxxx a pierit încă în anul 1995, iar la momentul întocmirii contractelor de donație din 29 iunie 2006 și 04 octombrie 2007, bunul imobil donat deja nu mai exista în realitate.

Astfel, numărul cadastral xxxx urma a fi păstrat doar pe perioada existenței bunului imobil și radiat odată cu pierirea bunului imobil.

Prin acțiunile sale intenționate, Boicenco Nina a cauzat urmări grave în cuantum de 163169 lei, exprimate prin pierderea dreptului de proprietate asupra bunului imobil menționat pe care l-a construit, prin faptul atribuirii cet. Belii Andrei a 2/3 cotă-parte.

Acțiunile inculpatei au fost încadrate în baza art.328 alin.(3) lit. d) Cod penal, *depășirea atribuțiilor de serviciu, manifestate prin săvârșirea de către o persoană publică din cadrul oficiului cadastral teritorial Chișinău a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice, soldate cu urmări grave.*

8. Avocatul Arhiliuc Ion în interesele inculpatei a depus cerere de apel, prin care a solicitat casarea integrală a sentinței și a încheierii primei instanțe din 14 noiembrie 2017 cu rejudecarea cauzei și emiterea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care procesul penal intentat împotriva lui Boicenco Nina în baza art.328 alin.(3) lit. d) Cod penal, să fie încetat în temeiul art.391 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, precum și declararea nulității următoarelor acte:

- ordonanța CNA din 13 ianuarie 2015 de pornire a cauzei penale, ca fiind exercitată după expirarea termenului prevăzut de art.60 alin.(1) lit. c) Cod penal (red. 2002), în conjuncție cu art.275, 230 Cod de procedură penală;

- ordonanța de punere sub învinuire a cet. Boicenco Nina din 14 septembrie 2015 și rechizitoriul din 18 octombrie 2016, ca acte procedurale lovite de nulitate absolută, exercitate în baza unui act procedural nul – ordonanța CNA din 13 ianuarie 2015.

Suplimentar apărarea a solicitat și pronunțarea unei hotărâri de achitare de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.328 alin.(3) lit. d) Cod penal în privința lui Boicenco Nina, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

8.1. În motivarea apelului a invocat că prima instanță nu a examinat în fond cererile părții apărării privind încetarea procesului penal sub aspecte cu caracter decisiv în sensul că ordonanța de punere sub învinuire pe Boicenco Nina din 14 septembrie 2015 și rechizitoriul întocmit la 18 octombrie 2016, sunt lovite de nulitate absolută ca acte procedurale efectuate peste expirarea termenului de prescripție a tragerii la răspundere penală de 15 ani.

Relevă că cauza penală a fost pornită de către Centrul Național Anticorupție prin

ordonanța din 13 ianuarie 2015, iar potrivit rechizitoriului, fapta penală presupusă a fi săvârșită de către inculpata Boicenco Nina, a avut loc la 30 aprilie 1999.

Sușține că potrivit art.16 alin.(4) Cod de procedură penală, infracțiunea prevăzută de la art.328 alin.(3) lit. d) Cod penal, se consideră o infracțiune gravă, iar în conformitate cu prevederile art.60 Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă au expirat 15 ani de la ziua săvârșirii unei infracțiuni grave.

Ca urmare, ultimul termen de pornire a dosarului penal a fost 30 aprilie 2014, or cauza penală a fost pornită ilegal, după expirarea termenului, la 13 ianuarie 2015 prin ordonanța Centrului Național Anticorupție, contrar prevederilor legale menționate.

Mai remarcă faptul, că în cazul în care legea expres interzice pornirea urmăririi penale în raport cu expirarea termenului prescripției tragerii la răspundere penală, este interzis sub nulitatea absolută exercitarea oricăror acte procesuale, iar dacă astfel de acte vor fi adoptate, vor fi afectate de un viciu fundamental. Vinovăția inculpatei nu va fi dovedită, deoarece urmărirea penală nu urma a fost legal începută, iar fiind ilegal începută, urma a fi încetată încă la etapa urmăririi penale.

Subliniază că, toate actele procesuale exercitate de Centrul Național Anticorupție și Procuratura Anticorupție, începând de la ordonanța de pornire a urmăririi penale din 13 ianuarie 2015 și terminând cu rechizitoriul, inclusiv sentința pronunțată, sunt ilegale și nule, fiind lipsite de putere juridică, iar în acest sens invocând cauza *Ialamov vs Republica Moldova* din 12 decembrie 2017.

Consideră că ordonanța de punere sub învinuire a lui Boicenco Nina din 14 septembrie 2015 și rechizitoriul întocmit la 18 octombrie 2016, sunt lovite de nulitate absolută ca acte procedurale efectuate peste expirarea termenului prescripției tragerii la răspundere penală de 15 ani, stipulat expres la art.60 Cod penal, în coroborare cu prevederile art.275 Cod de procedură penală.

În ședințele de judecată a înaintat două cereri despre încetarea procesului penal cu declararea nulității tuturor actelor procedurale efectuate la etapa urmăririi penale, în temeiul art.275 pct. 4) Cod de procedură penală, coroborat cu art.art.230 și 391 pct. 6) Cod de procedură penală, deoarece termenul de prescripție prevăzut de art.60 Cod penal, a intervenit până la pornirea urmăririi penale, din care motiv procesul penal urma a fi încetat de către instanța de judecată la faza punerii pe rol a cauzei, indiferent de faptul dacă inculpata recunoaște sau nu acuzațiile incriminate, însă prima cerere a fost respinsă prin încheierea din 14 noiembrie 2017, iar a doua cerere înaintată la 23 aprilie 2018, nici nu a fost examinată, ceea ce constituie violarea art.6 § 1 CEDO.

Este de opinie că, organul de urmărire penală la primirea oricărei sesizări despre săvârșirea unei fapte, având termen rezonabil de 30 zile stipulat la art.274 alin.(1) Cod de procedură penală, pentru a investiga circumstanțele esențiale care pot decide pornirea urmăririi penale, urma să verifice existența circumstanțelor care exclud pornirea urmăririi penale, una din ele fiind prevederile art.60 Cod penal.

Cu referire la respingerea motivelor despre lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii, apărarea menționează că sentința este lipsită de motivare, fiind comise erori

grave de fapt în sensul art.6 pct. 11¹ Cod de procedură penală, prin stabilirea eronată a faptelor, în existența sau inexistența lor și neglijarea probelor care le confirmă sau prin denaturarea conținutului acestora.

La fel, rechizitoriul nu conține date exacte cu privire la constatarea caracterului și mărimea daunei cauzate prin infracțiune, eroare de drept ce nu poate fi corectată, în cazul în care procurorul nu a modificat învinuirea formulată.

Accentuează apărarea, că instanța a constatat în fapt că prin acțiunile intenționate ale inculpatei, au fost cauzate urmări grave în quantum de 163 169 lei, exprimate prin pierderea dreptului de proprietate asupra bunului imobil menționat, pe care l-a construit, prin faptul atribuirii cet. Belii Andrei a 2/3 cotă-parte, însă nu a constatat modul de calculare al acestora, care urma a fi raportat la modalitatea de calcul a proporțiilor cauzării pagubelor în proporții mari sau deosebit de mari, prevăzută de Codul penal.

Relevă că acuzațiile aduse lui Boicenco Nina sunt neîntemeiate, purtând un caracter de raporturi civile care au fost examinate definitiv și irevocabil de către Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție prin deciziile din 10 noiembrie 2010, 08 iulie 2015, 14 septembrie 2016, motiv din care nu sunt întrunite elementele infracțiunii prevăzute de art.328 Cod penal.

Totodată, instanța de judecată a denaturat esența probei potrivit căreia martorul Stoian Victor, administratorul OCT mun. Chișinău, a concretizat că Actul de inventariere întocmit de către Boicenco Nina în anul 1999, nu avea efecte juridice, astfel că doar Actul de recepție finală la fața locului semnat de mai multe persoane oficiale, aveau o forță juridică în baza căruia se înregistra dreptul de proprietate la OCT mun. Chișinău.

Aceste acuzații imprecise au afectat grav dreptul inculpatei la apărare în sensul art.6 CEDO, la caz fiind aplicabil principiul *in dubio pro reo*, care fiind o garanție fundamentală în contextul prezumției nevinovăției, asigură ca în măsura în care, în pofida dovezilor administrate pentru susținerea vinovăției celui acuzat, îndoiala persistă în ce privește vinovăția, atunci îndoiala este echivalentă cu o probă pozitivă de nevinovăție.

Cu referire la încadrarea juridică, apărarea a subliniat că instanța de judecată a acceptat poziția acuzării și în lipsa unei motivări a constatat în fapt că prin acțiunile intenționate ale inculpatei, a fost săvârșită infracțiunea prevăzută de art.328 alin.(3) lit. d) Cod penal, individualizată prin depășirea atribuțiilor de serviciu, manifestate prin săvârșirea de către o persoană publică din cadrul Oficiului cadastral teritorial Chișinău, însă acuzatorul și instanța de judecată, nu au constatat dacă Boicenco Nina este subiect al infracțiunii prevăzute de art.328 Cod penal, și anume excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, presupuse a fi comise în anul 1999, în contextul în care pe parcurs au fost operate modificări la art.328 Cod penal, în acest sens fiind invocată jurisprudența CEDO, hotărârea *Adrian Constantin c. România* din 12 aprilie 2011 și hotărârea *Barrber c. Spania* din 1988.

Concluzionează apărarea că, sentința primei instanțe nu cuprinde motivele pe care se bazează, este confuză și superficială, aceasta nefiind suficient motivată, prin ce s-a încălcat art. 6 CEDO.

9. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 martie 2019, a fost admis apelul declarat, casată total sentința, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

Procesul penal în privința lui Boicenco Nina învinuită de comiterea infracțiunii prevăzute de art.328 alin.(3) lit. d) Cod penal, a fost încetat în legătură cu intervenirea termenului de prescripție, în conformitate cu prevederile art.391 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală.

9.1. În motivarea soluției pronunțate instanța de apel a indicat, că prima instanță eronat a constatat starea de fapt și de drept a acțiunilor săvârșite de inculpata Boicenco Nina, iar probele examinate, în conformitate cu prevederile art.101 Cod de procedură penală, nu au fost apreciate din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, inclusiv în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor.

Instanța de apel a reținut că inculpata Boicenco Nina, în ședința de judecată a instanței de apel, în cadrul cercetării judecătorești în prima instanță, cât și în cadrul urmăririi penale, nu a recunoscut vina în comiterea acțiunilor descrise în actul de învinuire, iar verificând motivele din apel, prin prisma normelor legale raportate la circumstanțele speței, le-a apreciat ca fiind plauzibile.

Instanța de apel a constatat că începerea urmăririi penale, s-a dispus prin ordonanța ofițerului de urmărire penală, șef al Direcției nr. 4 a D.G.U.P. a C.N.A, l-nt colonel Crîșmari Luca din 13 ianuarie 2015, iar temei pentru pornirea urmăririi penale au servit preținsele fapte ilegale săvârșite în anul 1999 de persoane publice din cadrul Primăriei mun. Chișinău și a Oficiului cadastral teritorial Chișinău.

Instanța a remarcat, că infracțiunea imputată inculpatei Boicenco Nina, potrivit art.16 alin.(4) Cod penal, în funcție de caracterul și gradul prejudiciabil, se atribuie la categoria infracțiunilor grave.

Din circumstanțele faptei imputate inculpatei, instanța de apel a menționat că fapta ilegală ar fi fost săvârșită în aprilie 1999, iar urmărirea penală a fost pornită în ianuarie 2015, astfel că din momentul săvârșirii infracțiunii – 30 aprilie 1999, care în funcție de caracterul și gradul prejudiciabil, se atribuie la categoria infracțiunilor grave, și până la pornirea urmăririi penale, au curs mai mult de 15 ani, iar din materialele cauzei nu se atestă prezența înscrisurilor din care ar rezulta suspendarea sau întreruperea curgerii prescripției.

Instanța de apel a conchis ca fiind întemeiate argumentele apărării și prin prisma art.391 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, a considerat aplicabile prevederile art.60 alin.(1) Cod penal, în privința inculpatei Boicenco Nina.

10. Procurorul, în temeiul art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, a declarat recurs ordinar împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea acesteia și menținerea sentinței fără modificări.

În argumentarea recursului, acuzatorul de stat a menționat, că soluția instanței de apel contravine prevederilor art.419 Cod de procedură penală, considerând la caz neaplicabile prevederile art.391 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, iar soluția legală

fiind recunoașterea vinovăției inculpatei și liberarea ei de răspunderea penală în baza art.60 Cod penal.

Acuzarea a evidențiat, că lipsa acordului învinuitei a generat pornirea și expedierea cauzei în instanța de judecată cu rechizitoriu, menționând în acest sens că potrivit practicii judiciare, încetarea procesului penal în cazul când a intervenit termenul de prescripție sau actul de amnistie e posibilă numai cu acordul învinuitului și/sau reprezentantului lui legal.

11. Avocatul Bondarenco Oleg în numele părții vătămate Popa Tudor, în temeiul art. 427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, a contestat decizia instanței de apel cu recurs ordinar, solicitând casarea acesteia cu menținerea în vigoare a sentinței primei instanțe.

Recurentul a invocat că instanța de apel nu s-a expus asupra argumentelor și solicitărilor din apel privind nulitatea actelor procesuale emise la etapa urmăririi penale, și anume: a ordonanței privind pornirea urmăririi penale, a ordonanței de punere sub învinuire a inculpatei și a rechizitoriului, nu a argumentat necesitatea casării în totalitate a sentinței, în contextul în care prima instanță a emis aceeași soluție de încetare a procesului penal, cu invocarea aceleiași motiv faptic pentru încetarea procesului, și anume intervenirea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală și cu invocarea aceleiași norme în vederea încetării procesului.

A menționat că soluția instanței de apel și soluția primei instanțe sunt identice, deosebindu-se doar prin faptul că instanța de apel nu s-a expus asupra vinovăției inculpatei în săvârșirea infracțiunii ce i-a fost imputată, și anume că prin sentința primei instanțe, inculpata a fost recunoscută vinovată în săvârșirea infracțiunii imputate, iar în decizia instanței de apel o astfel de constatare lipsește, totodată lipsind și motivarea soluției de casare totală a sentinței primei instanțe.

În motivarea deciziei recurate, instanța de apel nu a invocat un argument sau circumstanță esențială din care să rezulte raționamentele acesteia privind necesitatea anulării sentinței primei instanțe, cu adoptarea simultană a unei alte soluții identice cu soluția primei instanțe.

Ca urmare, instanța de apel a omis să se expună asupra vinovăției inculpatei, considerând că prima instanță în mod ilegal a respins cererea apărării înaintată în ședința preliminară privind încetarea procesului penal, până la trecerea etapei cercetării judecătorești și examinării probatoriului, astfel constatând nulitatea actelor procesuale prin care a fost începută urmărirea penală.

Considerând că concluzia instanței de apel despre constatarea eronată de către prima instanță a stării de fapt și de drept a acțiunilor săvârșite de inculpata Boicenco Nina, este arbitrară și lipsită de motivare, iar lipsa argumentării necesității casării totale a sentinței primei instanțe, afectează temeinicia, legalitatea și forța de convingere a deciziei, invocând jurisprudența CEDO expusă în cazurile aplicării art.6.

La fel, instanța nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în apel și a reținut parțial argumentele apărătorului invocate referitor la încetarea procesului penal în privința inculpatei, astfel dispunând încetarea procesului penal în baza art.391 alin.(1)

pct. 6) Cod de procedură penală, fără a se expune în privința declarării nulității actelor procesuale de pornire a urmăririi penale, punerea inculpatei sub învinuire și actului de sesizare a instanței.

Este de opinia, că în cazul admiterii argumentelor apărătorului despre ilegalitatea sentinței primei instanțe, instanța de apel urma să declare nulitatea actelor procesuale la care s-a referit apărarea, în contextul în care acesta a invocat că organul de urmărire penală nu era în drept să înceapă urmărirea penală în privința inculpatei ca urmare a expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, or instanța de apel s-a limitat doar la constatarea faptului expirării termenului de prescripție, fără a se expune asupra legalității pornirii urmăririi penale, legalității punerii inculpatei sub învinuire și transmiterii cauzei spre examinare în instanță.

A mai relevat, faptul pornirii urmăririi penale după expirarea termenului de prescripție cu titlu de circumstanță care exclude pornirea urmăririi penale, nu poate fi obiectul cererii părții apărării înaintate primei instanțe și instanței de apel în baza art.251 alin.(3) Cod de procedură penală, deoarece conform art.251 alin.(2) Cod de procedură penală, această circumstanță nu este prevăzută, pentru a fi invocată la orice fază a procesului.

În acest sens susține, că nulitatea ordonanței din 13 ianuarie 2015 privind pornirea urmăririi penale pe motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, trebuia să fie solicitată de către partea apărării sau inculpata Boicenco Nina, în momentul când au aflat despre pornirea cauzei penale în modul stabilit de prevederile art.298-299, 313 Cod de procedură penală, or nu-i poate fi imputat acuzatorului de stat faptul că prin cererea din 09 august 2016, apărătorul s-a limitat doar la faptul solicitării încetării urmăririi penale, fără a contesta conform legii, refuzul încetării urmăririi penale sau refuzul declarării nulității ordonanței de pornire a urmăririi penale.

12. Avocatul Arhiliuc Ion în numele inculpatei, a prezentat referință pe marginea recursurilor ordinare declarate, pledând pentru inadmisibilitatea acestora, ca fiind vădit neîntemeiate.

Cu referire la argumentele acuzatorului de stat, care a invocat că încetarea procesului penal când a intervenit termenul de prescripție, este posibilă numai cu acordul învinuitului, apărarea menționează că acesta în mod evaziv a trecut cu vederea soluția corectă a instanței de apel, în sensul prevederilor art.275 alin.(1) pct. 4) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazul în care a intervenit termenul de prescripție.

Referitor la argumentele avocatului Bondarenco Oleg în numele părții vătămate Popa Tudor, apărarea a menționat că instanța de apel nu era în drept și nu s-a expus asupra vinovăției inculpatei, aceasta concluzionând corect despre nulitatea actelor procedurale, ordonanța de pornire a urmăririi penale și ordonanța de punere sub învinuire, fapt ce a impus casarea totală a sentinței primei instanțe.

13. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 26 mai 2020, au fost admise recursurile ordinare declarate, casată total decizia Colegiului penal

a Curții de Apel Chișinău din 14 martie 2019 și parțial sentința Judecătorei Chișinău (sediul Centru) din 26 iulie 2018, în cauza penală în privința inculpatei Boicenco Nina, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre prin care Boicenco Nina a fost recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.328 alin.(1) Cod penal. La fel, Boicenco Nina a fost liberată de pedeapsă penală, în legătură cu intervenirea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

13.1. Pentru a decide astfel, instanța de recurs ordinar a reținut că, soluția instanței de apel cu privire la încetarea procesului penal în privința inculpatei Boicenco Nina din motivul intervenirii termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, este greșită și nu poate fi menținută, deoarece aceasta contravine prevederilor legale.

Instanța de recurs a menționat că pe tot parcursul desfășurării procesului penal, inculpata Boicenco Nina a pledat nevinovată, aducând în acest sens diferite argumente, iar această poziție a inculpatei contravine prevederilor art.332 alin.(5) Cod de procedură penală și denotă imposibilitatea încetării procesului penal în ședința de judecată, din motivul intervenirii termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

În susținerea ideii expuse supra, instanța de recurs a accentuat că, în prima rundă a procedurii de judecare a cauzei penale nominalizate, prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 septembrie 2017 a fost casată sentința Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 23 decembrie 2016 anume din motivul că prima instanță urma mai întâi să audieze inculpata în vederea stabilirii vinovăției, precum și voința ei privind încetarea procesului penal în temeiul intervenirii prescripției privind tragerea la răspundere penală.

Astfel, având în vedere că încetarea procesului penal în ședința de judecată are loc pe temeiuri de nereabilitare, o condiție necesară în acest sens fiind mai întâi de toate constatarea vinovăției inculpatului, instanța de recurs a constatat că soluția instanței de apel contravine esenței prevederilor legale citate și temeiurilor de încetare a procesului penal în contextul în care inculpata Boicenco Nina vinovăția de săvârșirea faptelor incriminate, nu a recunoscut.

În contextul aceluiași statuări, instanța de recurs a menționat și faptul, că partea apărării în cererea de apel prin prisma prevederilor art.275 Cod de procedură penală, a invocat că urmărirea penală a fost pornită ilegal, după expirarea termenului de prescripție, iar din acest considerent a fost solicitată nulitatea ordonanței CNA din 13 ianuarie 2015 de pornire a cauzei penale, precum și a ordonanței de punere sub învinuire și rechizitoriului. În acest context, având în vedere lipsa acordului învinuitei Boicenco Nina privind încetarea procesului la faza de urmărire penală și nerecunoașterea vinovăției, instanța de recurs a apreciat că aceste circumstanțe au și constituit motivul de expediere a cauzei în instanța de judecată cu rechizitoriu, sub acest aspect nefiind sesizate careva erori de procedură.

Cu referire la corectitudinea soluției primei instanțe, instanța de recurs ordinar a punctat că încadrarea juridică a faptelor inculpatei efectuată de prima instanță în baza art.328 alin.(3) lit. d) Cod penal, potrivit semnelor depășirea atribuțiilor de serviciu,

manifestate prin săvârșirea de către o persoană publică din cadrul oficiului cadastral teritorial Chișinău a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice, soldate cu urmări grave, corespunde încadrării juridice din rechizitoriu.

Cu toate acestea instanța de recurs ordinar a menționat că, la 1 octombrie 2018, Curtea Constituțională a pronunțat hotărârea nr.22 privind excepția de neconstituționalitate a art.328 alin.(3) lit. d) Cod penal (excesul de putere și depășirea atribuțiilor de serviciu *soldate cu urmări grave*), prin care norma respectivă a fost declarată neconstituțională.

Sub acest aspect, instanța de recurs ordinar, a considerat necesar de a interveni în hotărârea primei instanțe, prin excluderea semnului „urmări grave” din faptele imputate inculpatei, ordine în care, acțiunile inculpatei Boicenco Nina au fost circumscrise în baza prevederilor art.328 alin.(1) Cod penal, depășirea atribuțiilor de serviciu, manifestate prin săvârșirea de către o persoană publică din cadrul oficiului cadastral teritorial Chișinău a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice, soldate cu daune în proporții considerabile.

Totodată analizând sentința primei instanțe, instanța de recurs ordinar a constatat că vinovăția inculpatei corect a fost constatată în urma analizei și aprecierii următoarelor probe: declarațiile părții vătămate Popa Tudor, declarațiile martorilor Stratu Ion, Cojocar Vasile, Nica Angela, Celac Maria, Stoian Victor, precum și prin probele scrise anexate la materialele dosarului: procesul-verbal de ridicare din 04 mai 2015 de la Oficiul Cadastral teritorial Chișinău (f.d.148, vol. I); procesul-verbal de ridicare din 11 mai 2015 de la Oficiul Cadastral teritorial Chișinău (f.d.151, vol. I); dosarul cadastral al bunului imobil cu numărul cadastral xxxx pe 66 file; copia autenticată a registrului bunului imobil cu nr. cadastral xxxx pe 10 file, dosarul de inventariere tehnică nr. xxxx cu numărul de păstrare 20230, pe 131 file; procesul-verbal de examinare din 19 iunie 2016 ridicat de la Oficiul Cadastral teritorial Chișinău (f.d.136/137, vol. II).

Subsidiar, instanța de recurs a punctat că, deși prima instanță corect a constatat vinovăția inculpatei, menționând că săvârșirea infracțiunii de depășire a atribuțiilor de serviciu de către Boicenco Nina rezultă din coroborarea declarațiilor părții vătămate, a martorilor și înscrisurilor administrate, totodată combătând și argumentele apărării cu privire la nevinovăție, Colegiul penal lărgit a considerat că prima instanță greșit a ajuns la concluzia liberării de răspundere penală a inculpatei Boicenco Nina, în legătură cu intervenirea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală și încetarea procesului penal.

În acest context, instanța de recurs a remarcat că, în conformitate cu prevederile art.389 alin.(1) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată.

Potrivit alin.(4) pct. 3) din aceeași normă, sentința de condamnare se adoptă fără stabilirea pedepsei, cu liberarea de răspundere penală în cazurile prevăzute în art.57 și 58

din Codul penal, cu liberarea de pedeapsă în cazul prevăzut în art.93 din Codul penal sau al expirării termenului de prescripție.

Din conținutul alin.(6) din același articol rezultă, că la adoptarea sentinței de condamnare cu liberarea de pedeapsă sau, după caz, sentinței de condamnare fără stabilirea pedepsei, instanța argumentează în baza căror temeuri, prevăzute de Codul penal, adoptă sentința dată.

În aceste condiții instanța de recurs a remarcat că expirarea termenului de prescripție constituie un temei de liberare de răspundere penală, dar este un temei de nereabilitare.

Astfel, potrivit prevederilor art.285 alin.(7) Cod de procedură penală, încetarea urmăririi penale și liberarea persoanei de răspundere penală nu pot avea loc contrar voinței acesteia ori a reprezentantului legal, inclusiv în cazul cererii de reabilitare a persoanei decedate. În acest caz, urmărirea penală continuă.

În speță, inculpata Boicenco Nina nu și-a expus în mod expres opțiunea privind încetarea urmăririi penale sau liberarea de răspundere penală în temeiul expirării termenului de prescripție, apărarea insistând asupra nevinovăției inculpatei și fără a contesta soluția instanței de apel, care a invocat expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală pentru pronunțarea soluției de încetare a procesului penal, deși acesta este un temei de nereabilitare.

Din aceste considerente organul de urmărire penală nu putea dispune încetarea urmăririi penale, iar instanța de apel dispunând liberarea inculpatei de răspundere penală urma așa cum de altfel a procedat prima instanță să constate existența infracțiunii și vinovăția inculpatei în săvârșirea acesteia.

Reieșind din cele expuse supra, instanța de recurs a ajuns la concluzia că decizia instanței de apel urmează a fi casată, deoarece instanța de apel a admis greșit apelul, în speță urmând a fi menținută soluția primei instanțe de condamnare, dar cu reîncadrarea acțiunilor în baza art.328 alin.(1) Cod penal, cu liberarea inculpatei Boicenco Nina de pedeapsă penală, soluție ce corespunde prevederilor art.389 alin.(4) pct. 3) Cod de procedură penală.

14. Decizia instanței de recurs a fost atacată cu recurs în anulare de către avocatul Arhiliuc Ion în numele inculpatei, prin care invocând incidența prevederilor art.art.452, 453 alin.(1), 456, 457 Cod de procedură penală solicitând casarea sentinței Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 26 iulie 2018, deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 martie 2019, și a deciziei Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 26 mai 2020, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Boicenco Nina să fie achitată, pe motiv că fapta comisă nu întrunește elementele infracțiunii.

În motivarea recursului în anulare declarat, recurentul a invocat că la examinarea recursurilor ordinare declarate, instanța de recurs a agravat situația inculpatei Boicenco Nina, care conform deciziei instanței de apel a fost adoptată soluție de încetare a procesului penal în temeiul art.391 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală că exista alte

circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală, în coroborare cu prevederile imperative ale art.230 Cod de procedură penală, potrivit cărora omisiunea de a respecta termenul limită prevăzut pentru exercitarea unui drept procedural conduce la pierderea acestui drept și la nulitatea actelor efectuate cu încălcarea acestui termen limită.

A menționat că, această soluție a și fost invocată în cererea de apel, ea fiind una de reabilitare, iar instanța de recurs a ales o altă soluție care nu a fost invocată în apel, dar a fost invocată doar la etapa recursului ordinar al acuzării sub aspectul prevederilor art.60 Cod penal.

Astfel, instanța de recurs a decis ilegal că "Boicenco Nina se recunoaște vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.328 alin.(1) Cod penal. Boicenco Nina se liberează de pedeapsă penală, în legătură cu intervenirea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală. ”

Mai mult, a invocat că instanța de recurs a constatat vinovăția inculpatei Boicenco Nina prin aprecierea întregului probatoriu, or, acest procedeu nu a trecut al doilea grad de jurisdicție „calea apelului”, în cazul în care instanța de apel n-a examinat a doua soluție: „De respingere ilegală de către prima instanța a motivelor apărării despre lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii în raport cu probatoriul administrat, or, instanța de apel n-a examinat-o și prin nimic nu s-a expus asupra probatoriului la concret și referitor la vinovăție”.

A subliniat că, acuzațiile aduse lui Boicenco Nina sunt neîntemeiate, purtând un caracter de raporturi civile care au fost examinate definitiv și irevocabil de către Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție prin deciziile din 10 noiembrie 2010, 08 iulie 2015 și 14 septembrie 2016, motiv din care nu sunt întrunite elementele infracțiunii prevăzute de art.328 Cod penal. A relevat că, la judecarea cauzei penale nominalizate în ordine de apel, nu s-a trecut la soluționarea chestiunii privind vinovăția inculpatei, adică cauza a fost soluționată sub aspect procedural, fără a fi examinat aspectul material.

15. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 08 aprilie 2021, a fost admis recursul în anulare declarat, casată total decizia atacată, și dispusă rejudecarea cauzei în procedura recursului ordinar, de către Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție.

15.1. Pentru a decide astfel, instanța de recurs în anulare a reținut că, conform deciziei Colegiului penal lărgit din 26 mai 2020, au fost admise recursurile ordinare declarate, casată total decizia Colegiului penal a Curții de Apel Chișinău din 14 martie 2019 și parțial sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 26 iulie 2018, în cauza penală în privința inculpatei Boicenco Nina, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre prin care Boicenco Nina a fost recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.328 alin.(1) Cod penal și a fost liberată de pedeapsă penală, în legătură cu intervenirea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

Analizând conținutul deciziei instanței de recurs, precum și materialele cauzei în

ansamblu, Colegiul penal lărgit, a considerat întemeiate argumentele avocatului, potrivit căror, instanța de recurs prin soluția adoptată, a agravat situația inculpatei Boicenco Nina, în privința căreia instanța de apel a adoptat soluția de încetare a procesului penal în temeiul art.391 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală că exista alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală, soluție care a și fost invocată în cererea de apel, ea fiind una de reabilitare.

Colegiul penal a reținut că, soluția de recunoaștere a vinovăției inculpatei Boicenco Nina în comiterea infracțiunii prevăzute de art.328 alin.(1) Cod penal cu liberare de pedeapsă penală, în legătură cu intervenirea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, a dus la încălcarea dreptului inculpatei la un proces echitabil, or, instanța de recurs a constatat vinovăția inculpatei Boicenco Nina prin aprecierea întregului probatoriu, procedeu care, nu a trecut al doilea grad de jurisdicție „calea apelului”, deoarece, la judecarea cauzei penale nominalizate în ordine de apel, nu s-a trecut la soluționarea chestiunii privind vinovăția inculpatei.

În această ordine de idei, instanța de recurs în anulare, a constatat că, cauza penală în privința inculpatei Boicenco Nina a fost examinată în instanța de apel doar sub aspect procedural, fără a fi verificate sau apreciate careva probe, iar instanța de recurs a constatat vinovăția inculpatei Boicenco Nina prin aprecierea proprie a întregului probatoriu, fără că acest act procedural să fi trecut al doilea grad de jurisdicție „calea apelului”, astfel părțile fiind private de dreptul de a-și susține poziția privind admisibilitatea sau inadmisibilitatea probelor prezente la materialele cauzei în cadrul unui proces judiciar public, fapt ce contravine garanțiilor unui proces echitabil, garantat de art.6 CEDO.

Coroborând cele expuse, Colegiul penal a conchis că instanța de recurs, contrar prevederilor art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, a admis recursurile declarate și a constatat vinovăția condamnatei Boicenco Nina, examinând în acest sens întregul probatoriu, și a pronunțat o soluție de condamnare, cu liberarea de răspundere penală în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, deși potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, instanța de recurs are competența doar de a repara erorile de drept comise de instanța de apel.

Instanța de recurs în anulare a indică că, potrivit art.435 alin.(2) pct. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs poate să rejudeca cauza și să pronunțe o nouă hotărâre, dacă nu se agravează situația condamnatului, sau, după caz, dispune rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Prin urmare, fiind constatat un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente care a afectat hotărârea atacată și anume încălcarea dreptului condamnatei la un proces echitabil - garantat de art.6 CEDO, Colegiul penal a ajuns la concluzia casării totale a deciziei Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 26 mai 2020 în speța dată, cu dispunerea rejudecării cauzei, la etapa judecării recursurilor, de către Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție.

16. Judecând recursurile ordinare declarate, în raport cu materialele cauzei,

Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise, din considerentele ce vor fi desfășurate în continuare.

Astfel, potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Potrivit art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de către instanțele de fond trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea precum și de a constata motivele care au dus la emiterea soluției contestate.

Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare.

Conform art.417 alin.(1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

După cum rezultă din conținutul cererilor de recurs declarate în speță, acestea se întemeiază pe prevederile art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, potrivit cărora, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.*

Verificând legalitatea deciziei instanței de apel sub acest aspect, Colegiul penal lărgit constată că, această instanță nu a respectat întru totul prevederile art.414 alin.(1), 417 alin.(1) pct. 8) Cod de procedură penală, comițând erori de drept care au afectat hotărârea emisă, astfel stabilindu-se incidența temeiului de casare invocat.

Astfel, recapitulând esența cauzei penale deduse judecării, Colegiul penal lărgit constată că, prima instanță în sentința pronunțată a dispus:

„Boicenco Nina a fost recunoscută vinovată în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.328 alin.(3) lit. d) Cod penal.

În legătură cu intervenirea termenului de prescripție al tragerii la răspundere

penală pentru infracțiunea respectivă, Boicenco Nina a fost liberată de răspundere penală.

Procesul penal în cauza lui Boicenco Nina, care a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.328 alin.(3) lit. d) Cod penal, a fost încetat în legătură cu intervenirea termenului de prescripție.”

La rândul său, fiind investită cu judecarea apelului apărării, instanța de apel a casat sentința, și pronunțând o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, a dispus încetarea procesului penal intentat în privința lui Boicenco Nina, în baza art.328 alin.(3) lit. d) Cod penal, legătură cu intervenirea termenului de prescripție, în conformitate cu prevederile art.391 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Analizând argumentele care i-au format convingerea instanței de apel cu privire la necesitatea încetării procesului penal, Colegiul penal lărgit constată că, decizia recurată nu conține motive legale pe care se întemeiază soluția, iar soluția pronunțată este contrară prevederilor legii procesual penale și practicii judiciare.

Așadar, argumentul de bază susținut de către instanța de apel în motivarea soluției sale se referă la faptul, că infracțiunea prevăzută de art.328 alin.(3) lit. d) Cod penal, imputată inculpatei, face parte din categoria infracțiunilor grave, a cărei termen de prescripție pentru atragerea la răspundere penală, conform art.60 Cod penal, este de 15 ani. Prin urmare, reținând că fapta ilegală ar fi fost săvârșită în aprilie 1999, iar urmărirea penală în prezenta cauză penală a fost pornită la în ianuarie 2015, astfel că din momentul săvârșirii infracțiunii – 30 aprilie 1999, care în funcție de caracterul și gradul prejudiciabil, se atribuie la categoria infracțiunilor grave, și până la pornirea urmăririi penale, au curs mai mult de 15 ani, instanța de apel a notat că organul de urmărire penală cât și procurorul care a condus urmărirea penală, urma să verifice și să constate aceste circumstanțe, ca temei legal de neîncepere sau încetare a urmăririi penale conform art.275 pct. 4) Cod de procedură penală.

Pornind de la prevederile art.275 pct. 4) Cod de procedură penală, se va reține, că urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care a intervenit termenul de prescripție sau amnistia.

Instanța de recurs accentuează că, referirea instanței de apel la faptul că organul de urmărire penală sau procurorul care a condus urmărirea penală, urma să verifice și să constate aceste circumstanțe, ca temei legal de neîncepere sau încetare a urmăririi penale conform art.275 pct. 4) Cod de procedură penală, este contrară prevederilor art.285 alin. (7) Cod de procedură penală, potrivit cărora încetarea urmăririi penale și liberarea persoanei de răspundere penală nu pot avea loc contrar voinței acesteia ori a reprezentantului legal, inclusiv în cazul cererii de reabilitare a persoanei decedate. În acest caz, urmărirea penală continuă.

În speță, inculpata Boicenco Nina nu și-a expus în mod expres opțiunea privind încetarea urmăririi penale sau liberarea de răspundere penală în temeiul expirării termenului de prescripție, insistând asupra nevinovăției sale, iar din aceste considerente organul de urmărire penală nu putea dispune încetarea urmăririi penale.

La rândul său, instanța de apel concluzionând că nu urmează să se expună asupra probatoriului prezentat de către procuror în susținerea acuzațiilor aduse, referitor la fapta imputată, invocând în acest context prevederilor art.275 pct. 4) Cod de procedură penală, însă a omis din vedere prevederile art.332 alin.(5) Cod de procedură penală, potrivit cărora în cazul prevăzut la art.275 pct. 4) Cod de procedură penală, încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit.

În conexiunea celor relatate Colegiul penal lărgit remarcă faptul că, expirarea termenului de prescripție constituie un temei de liberare de răspundere penală, dar este un temei de nereabilitare.

Din aceste considerente instanța de apel greșit a concluzionat că nu se poate expune asupra probatoriului prezentat de către procuror, or conform prevederilor art.389 alin.(4) pct. 3) Cod de procedură penală, instanța de judecată poate pronunța și o *sentință de condamnare* fără stabilirea pedepsei, cu liberarea de răspundere penală în cazurile prevăzute în art.art.57 și 58 din Codul penal, *cu liberarea de pedeapsă în cazul prevăzut în art.93 din Codul penal sau al expirării termenului de prescripție.*

În asemenea cazuri, instanța de judecată este obligată să constate existența infracțiunii și vinovăția inculpatului. Totodată, instanța de apel, dând apreciere probelor, poate pronunța și o sentință de achitare în caz că va constata existența temeiurilor legale în acest sens.

Din conținutul alin.(6) al aceluiași articol rezultă, că la adoptarea sentinței de condamnare cu liberarea de pedeapsă sau, după caz, sentinței de condamnare fără stabilirea pedepsei, instanța argumentează în baza căror temeiuri, prevăzute de Codul penal, adoptă sentința dată.

În concluzie, instanța de recurs atestă că cauza penală în privința inculpatei Boicenco Nina a fost examinată în instanța de apel doar sub aspect procedural, fără a fi verificate sau apreciate careva probe, nu s-a trecut la soluționarea chestiunii privind vinovăția inculpatei, astfel părțile fiind private de dreptul de a-și susține poziția privind admisibilitatea sau inadmisibilitatea probelor prezente la materialele cauzei în cadrul unui proces judiciar public, fapt ce contravine garanțiilor unui proces echitabil, garantat de art. 6 CEDO.

Din considerentele expuse, Colegiul penal lărgit conchide că, în prezenta speță și-a găsit confirmare temeiul pentru recurs invocat de către recurenți, ceea ce duce la casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea remiterii cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, deoarece această eroare nu poate fi corectată de instanța de recurs.

În concluzie, Colegiul penal lărgit notează că, la rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art.436 Cod de procedură penală, ce prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesuale penale asupra tuturor motivelor invocate în apeluri și în recursuri, și să argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând

cont de motivele casării deciziei atacate, de practica relevantă a CtEDO, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art.417 Cod de procedură penală.

17. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

DECIDE :

Admite recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sâli Radu și de către avocatul Bondarenco Oleg în numele părții vătămate Popa Tudor, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 martie 2019, în cauza penală în privința lui *Boicenco Nina xxxx*, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, într-un alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la 03 decembrie 2021.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Țurcan Anatolie

Timofti Vladimir

Cobzac Elena

Guzun Ion